
**Міністерство енергетики та вугільної промисловості
України
Державний концерн «Укрторф»**

**КОНЦЕПЦІЯ
розвитку торфової промисловості України
на 2017-2020 роки.**

**Зауваження і пропозиції просимо
надсилати електронною поштою на
адресу
v.o.hnieushev@nuwm.edu.ua**

Визначення проблем, на розв'язання яких спрямована Концепція

Як відомо, енергетична безпека держави є невід'ємною складовою національної безпеки. Надра України містять значні запаси кам'яного і бурого вугілля, а також природний газ, нафту, сланці. У порівнянні з цими енергоносіями енергетичний потенціал торфових ресурсів відносно невеликий, але для багатьох районів Північно-Західних областей та Українського Полісся саме торфове паливо є ефективним як з точки зору економіки, так і соціально-культурного розвитку цих регіонів.

Завдяки поверхневому розташуванню торфових родовищ, відпрацьованості систем видобування та переробки цієї корисної копалини, собівартість енергії, що міститься в торфових паливах, в рази менша за цей показник для таких традиційних палив, як кам'яне вугілля і природний газ. В умовах соціально-економічної кризи, падіння рівня доходів населення, обмеженості фінансування бюджетних установ торфове паливо стало соціальним і затребуваним для опалювання житла, дитсадків, шкіл, лікарень, організацій та установ бюджетної сфери. Зріс інтерес до найбільш енергонасиченого торфового палива – брикетів торфових паливних і в країнах ЄС, і українські торфобрикетні заводи вже мають позитивний досвід експорту цієї продукції.

Специфічні властивості торфу – природного продукту органічного походження – зумовлюють також можливість його використання як основи для виготовлення широкого спектру продукції для сільського господарства, садівництва та городництва, грибництва, тваринництва, квітникарства: компостів, добрив, поживних ґрунтів, субстратів, підстилки тощо.

Отже, торфова галузь України об'єктивно потрібна і потенційно ефективна. Водночас, її реальний стан на даний час є складним. Низка підприємств припинила свою діяльність через спрацювання торфовищ, які розроблялись. Деякі торфобрикетні заводи не змогли відновити повноцінну роботу після занепаду в період тотальної газифікації, коли попит на торфові палива знизився до критично низького рівня. Згорання обсягів виробництва, занепад і закриття торфобрикетних заводів призвели до негативних наслідків й в дотичних сферах: науковій та проектній (ліквідація галузевого проектного і науково-дослідного інститутів), машинобудівній (припинення випуску торфових машин та обладнання), освітній (згорання підготовки гірничих інженерів торфового профілю). В умовах морального старіння та фізичної зношеності торфових машин і торфобрикетних заводів, застарілості галузевої нормативно-технічної документації ці обставини також погіршують умови швидкого відродження галузі і її повноцінного функціонування. Виключення за несплату членських внесків Українського Торфового Товариства (засновник і тримач печатки Український концерн торфової промисловості «Укрторф») з членів Міжнародного Торфового Товариства суттєво погіршило контакти працівників торфової промисловості України з колегами із зарубіжних країн, що негативно відбивається на обізнаності українських спеціалістів у питаннях

технічних і технологічних інновацій в галузі видобування, переробки та використання торфу.

Торфова промисловість є видобувно-переробною галуззю, тому достатність виробничих площ для ведення видобувних робіт є обов'язковою умовою її роботи. Однак запроваджена в Україні система виділення площ торфових родовищ під промислове освоєння підприємствам державного концерну «Укрторф» не виправдано складна, багатоступінчаста й довготривала, законодавчо несприятлива та надто залежна від суб'єктивних чинників. Названі обставини серйозно ускладнюють і гальмують виділення площ торфовищ для діючих торфобрикетних заводів, унеможливаючи завчасну (за два-три роки) підготовку нових виробничих площ для їх своєчасного введення в експлуатацію. Це веде до зниження обсягів виробництва торфобрикету, пониження його якості, економічних втрат, погіршення соціального клімату в регіоні.

Однією з декларованих причин ускладнення відведення торфових родовищ під промислове освоєння є те, що їх осушення і відпрацювання призводить до погіршення чи припинення виконання притаманних торфовищам біосферних функцій, що може негативно вплинути на екологічну безпеку регіону.

Отже, в даний час в країні склалися умови, за яких торфова промисловість України стала економічно і соціально затребуваною і повинна стати ефективною видобувно-переробною галуззю, яка буде зміцнювати енергетичну незалежність держави, виробляти недороге паливо для об'єктів бюджетної сфери та найменш забезпечених верств населення, сприяти підвищенню родючості земель, культури садівництва та городництва, грибництва, тваринництва, квітникарства. Підприємства державного концерну «Укрторф» у своїх регіонах мають стати осередками розвитку інфраструктури, створювати робочі місця, закладатимуть орієнтири для професійної орієнтації місцевої молоді.

Головна мета даної Концепції на період 2017-2020 р.р. – зупинення негативних процесів, що домінували в торфовій галузі протягом попередніх двох десятиліть, стабілізація ситуації і початок зростання .

Для досягнення цієї мети необхідно розв'язання наступних завдань:

1. Спрощення процедури і скорочення термінів відведення торфовищ під промислове освоєння для підприємств системи ДП «Укрторф».
2. Аналіз усіх підприємств системи ДК «Укрторф» на предмет можливості їх ефективної роботи, доцільності санації, перепрофілювання чи закриття.
3. Розширення асортименту паливної і непаливної продукції на основі торфу.
4. Технічне і технологічне оновлення галузі.
5. Створення системи підвищення кваліфікації лінійних керівників підприємств концерну, відновлення підготовки фахівців з розробки торфових родовищ і переробки торфу рівня бакалавра та магістра.
6. Екологізація торфового виробництва, впровадження системи біосферно-сумісної системи використання торфового фонду країни.

7. Активізація міжнародної співпраці.
8. Реформування системи управління галуззю та удосконалення системи її підтримки з боку держави

1. Спрощення і прискорення процедури відведення торфовищ під промислове освоєння для підприємств системи ДП «Укрторф».

Як відомо, при розробці торфового родовища найбільш поширеним в світі і в Україні фрезерним способом щорічно спрацьовується шар торфового покладу завтовшки близько 0,25-0,35 м. Відбувається поступове зменшення площі виробничих полів, через що зменшується обсяг видобутку торфу. Для підтримки виробничої потужності діючого торфобрикетного заводу необхідно здійснювати прирізки полів видобування – вводити ділянки-компенсатори відповідної площі. Оскільки підготовка ділянки торфовища під розробку включає в себе цілу низку технологічних операцій (видалення рослинності, виготовлення каналів осушувальної мережі попереднього і експлуатаційного осушення, укладання мостів, планування поверхонь технологічних карт та ін., а торфовий поклад має дати осадку і ущільнитись для забезпечення прохідності торфових машин, підготовка майбутніх ділянок-компенсаторів повинна розпочинатись за два-три роки до початку вибування полів, що експлуатуються.

Першим кроком спрощення процедури відведення торфових родовищ та їх ділянок під промислове освоєння має стати вирішення питання стосовно вилучення торфу з переліку особливо цінних земель зі ст. 150 Земельного кодексу України як такого, що є невмотивованим зі сторони Законодавця, суперечить логіці і фактично блокує можливість промислового використання торфового фонду.

Безпосередньо процедуру відведення доцільно запозичити в тих країнах Європейського Союзу, які найбільш ефективно використовують свій торфовий фонд: Фінляндії, Ірландії, Латвії, Естонії чи Литви. Може бути корисним і досвід Білорусі, де реалізується Державна програма «Торф» до 2020 року.

Заслугове на вивчення і аналізу також досвід Ірландії, де практично всі придатні для промислового освоєння торфові родовища вважаються резервним фондом державного видобувного підприємства Борд на Мона (Bord na Móna).

2. Аналіз підприємств системи ДК «Укрторф» на предмет можливості їх ефективної роботи, доцільності санації, перепрофілювання чи закриття

Окремі підприємства, що входять до складу ДК «Укрторф», з різних причин протягом останніх років не змогли відновити ефективну роботу і в даний час перебувають на межі банкрутства чи вже її перетнули. Подальше перебування цих підприємств у такому стані неможливе через їх хронічну збитковість, яка гальмує також роботу інших підприємств концерну.

Причинами неефективної роботи чи зупинки торфопідприємств можуть бути об'єктивні та суб'єктивні фактори: спрацьованість сировинних баз, недостатня осушеність покладу, відсутність попиту на продукцію, зношеність

обладнання, низький рівень кваліфікації керівництва та персоналу підприємства та ін..

Саме на основі аналізу перелічених та інших факторів по кожному торфопідприємству має бути прийняте рішення щодо подальшої його долі: пошуку інвестора, складання та реалізації плану реконструкції та розвитку, зміни керівництва, переорієнтації на інші види торфової продукції чи закриття.

3. Розширення асортименту паливної і непаливної продукції на основі торфу

На даний час підприємства ДК «Укрторф» випускають практично єдиний вид продукції – торфові паливні брикети. Це найбільш енергонасичене та транспортабельне торфове паливо, широко відоме споживачу в Україні та за кордоном.

Достатньо ефективним і дешевим місцевим паливом може стати кусковий торф. Однак його виробництво екскаваторним способом припинилося наприкінці 80-х – на початку 90-х років минулого століття через зношеність видобувних агрегатів і всього видобувного комплексу.

Виробництво кускового торфу фрезформовочним (безкар'єрним) способом, поширеним, приміром, у Фінляндії та Естонії, можливо лише на тих українських торфовищах, де залягають торфи перехідного і верхового типів. Аналіз запасів таких торфів має відповісти на запитання стосовно доцільності і можливості відновлення виробництва кускового торфу, а також створення вітчизняного чи придбання за кордоном комплексу машин фрезформовочного способу видобування торфу. Вже у сезоні 2017 року доцільно провести випробування цього способу на Озерянському ТБЗ, сировинна база якого може бути сприятливою для нього.

В регіоні Українського Полісся, який за показниками заторфованості та лісистості території найбільш подібний до Фінляндії, заслуговує на увагу досвід цієї країни з використання так званого біопалива – суміші торфу з деревною тріскою, яке широко застосовується в котельнях і на ТЕЦ та міні-ТЕЦ. У перспективі ДК «Укрторф» може стати співзасновником і учасником українських економічних кластерів з міні-ТЕЦ, що працюють на біопаливі, як енергетичними центрами та максимально наближеними до них промисловими підприємствами – споживачами електричної та теплової енергії (деревообробка, паперові фабрики, тепличні комплекси тощо).

Галузь має більш активно повернутися до виробництва добрив, компостів, поживних ґрунтів, субстратів. Для діючих торфобрикетних заводів це може бути супутня продукція, для багатьох інших підприємств – основна. Усі підприємства ДК «Укрторф» мають бути готовими до масштабного виробництва переліченої непаливної продукції, попит на яку може різко зрости після завершення земельної реформи.

Доцільно виконати також дослідження, спрямовані на виробництво інноваційної, наукоємної продукції на основі торфу для екології, медицини тощо.

4. Технічне і технологічне оновлення галузі

На сьогодні підприємства концерну мають необхідну техніку й устаткування для видобування, транспортування і переробки торфу. Але значна частина цієї техніки є морально застарілою і фізично зношеною. В умовах практичного припинення виробництва торфових машин в Україні галузь втрачає перспективу розвитку.

Можливі три шляхи технічного і технологічного оснащення галузі:

- створення галузевої науково-дослідної і проектної лабораторії для виконання дослідно-конструкторських робіт з розробки нових і модернізації існуючих торфових машин, устаткування, технологій, нормативно-технічної документації, а в перспективі – виконання проектів розробки торфових родовищ для підприємств ДК «Укрторф»;
- закупівля машин і технологій за кордоном;
- поєднання першого і другого.

Найбільш доцільним може стати саме третій шлях, на якому придбана імпортна техніка може допомогти підняти економіку галузі на рівень, достатній для фінансування власних дослідно-конструкторських робіт і випуску власної спеціальної техніки.

Першочерговими напрямками технічного переозброєння торфової галузі мають стати наступні:

- удосконалення всіх машин і механізмів скреперно-бункерного комплексу з видобування фрезерного торфу;
- модернізація діючих торфобрикетних заводів з метою зниження енергоємності брикетного виробництва та підвищення рівня його екологічності.

Перспективними є наступні напрямки технічного і технологічного розвитку галузі:

- розробка вітчизняного фрезформовочного видобувного комплексу для виробництва кускового торфу на родовищах низинного типу;
- екологізація фрезерного способу виробництва фрезерного торфу шляхом зменшення площ виробничих полів при одночасному підвищенні сезонних зборів, своєчасному введенні площ-компенсаторів і швидкому переведенні відпрацьованих площ в режим екологічної реабілітації з подальшою їх ренатуралізацією.
- впровадження збагачення фрезерного торфу на торфобрикетних заводах для підвищення якості продукції і отримання кондиційної продукції з некондиційної (за зольністю) сировини та для більш повного відпрацювання придонних шарів торфовищ та їх окрайок;
- розробка мобільного (модульного) торфобрикетного заводу на основі компактних теплогенераторів, пневмогазових сушарок і штемпельних пресів з відкритою матрицею, які можуть бути максимально наближені до сировинної бази протягом всього терміну відпрацювання торфового родовища.

5. Створення системи підвищення кваліфікації лінійних керівників підприємств концерну, відновлення підготовки фахівців з розробки торфових родовищ і переробки торфу рівня бакалавра та магістра

Аналіз кадрового забезпечення галузі показує, що значна кількість керівників різних рівнів за освітою не є фахівцями з розробки торфових родовищ та переробки торфу. З метою підвищення рівня професійної компетентності лінійних керівників доцільно в міжсезонний період (починаючи від осені 2017 р.) організувати курси підвищення кваліфікації при Національному університеті водного господарства та природокористування (НУВГП) – єдиному в Україні університеті, де здійснювалась підготовка гірничих інженерів торфового профілю. Кількість, тривалість, програма, місце проведення занять, категорії слухачів курсів та ін. узгоджуються спільно керівниками ДК «Укрторф» та НУВГП.

ДК «Укрторф», спільно з НУВГП, у 2017-2018 навч. році доцільно вирішити питання надання Міністерством освіти і науки України місць державного замовлення для студентів спеціальності 184 «Гірництво», які мають бути спрофільовані як фахівці з видобування і переробки торфу для подальшої роботи на підприємствах ДК «Укрторф». При цьому ДК «Укрторф» має брати безпосередню участь у підготовці бакалаврів і магістрів для галузі (участь у складанні навчального плану, організація навчальних і виробничих практик, надання тем курсового проектування і магістерських робіт, відрядження провідних фахівців галузі для участі у навчальному процесі, спонсорська допомога університету тощо).

6. Екологізація торфового виробництва, впровадження системи біосферно-сумісної системи використання торфового фонду країни

ДК «Укрторф» сповідуватиме концепцію сталого розвитку суспільства, яка відповідає «Напрямам державної політики щодо екологізації національної економіки», де вказується на «необхідність переходу до якісно нової соціо-еколого-економічної моделі розвитку з врахуванням не тільки обмеженості природно-ресурсного потенціалу, а й можливості збереження та відтворення навколишнього середовища». Відтворення вироблених торфовищ є екологічно важливим оскільки означає відтворення біосферних функцій боліт, повернення навколишнього середовища до стану екологічної рівноваги.

У зв'язку із зазначеним, ДК «Укрторф» має виступити ініціатором законодавчого визнання керованого повторного заболочування з перспективою подальшої реабілітації та ренатуралізації пріоритетним і найбільш соціально значимим видом рекультивації вироблених торфовищ.

Екологізація технологій видобування торфу полягає у розробці і впровадженні тих з них, які дозволяють мінімізувати розмір осушуваних площ, знизити вплив осушення на прилеглі території, швидко переводити вироблені ділянки в режим керованого повторного заболочування.

Екологізація торфовидобувного обладнання полягає у розробці і впровадженні таких торфових машин і знаряддя, які мають достатню прохідність, не пошкоджують рельєф виробничих полів, інтенсифікують технологічний процес, дозволяючи отримати великий сезонний збір з невеликої площі і якомога повніше відпрацювати торфове родовище.

Екологізація переробки торфу полягає у зниженні негативного впливу переробних підприємств (торфобрикетних заводів) на природне середовище

шляхом зменшення пилових викидів в атмосферу, зменшення витрат сировини на одиницю продукції, створення передумов для можливості отримання кондиційної продукції з некондиційної (за зольністю) сировини завдяки впровадженню збагачення торффу.

Екологізація процедури відведення торфових родовищ для промислового освоєння полягає у першочерговому відпрацюванні осушених торфовищ. При цьому розмір ділянки родовища, що надається підприємству як сировинна база, має бути достатнім для ведення на ньому трьох видів діяльності: своєчасної підготовки до експлуатації, безпосередньо видобування та реабілітації вироблених ділянок (поступового повернення ним природних біосферних функцій). Масштаб техногенного втручання в торфовий фонд регіону визначається і обмежується можливим масштабом утворення і накопичення торффу на неосушених і ренатуралізованих торфовищах регіону.

7. Активізація міжнародної співпраці

Міжнародна співпраця дає можливість торфовій промисловості України долучитися до джерел інформації у наступних сферах:

- інновацій технічного і технологічного характеру в галузі підготовки торфовищ до експлуатації, видобування і переробки торффу, рекультивації вироблених площ;
- новітніх розробок в галузі торфового машинобудування;
- технологій виробництва та використання торфових субстратів, поживних ґрунтів, добрив, а також інших видів продукції на основі торффу;
- зарубіжних ринків збуту торфОВОЇ продукції та шляхів виходу на них;
- раціонального, екологічно, економічно і соціально ефективного використання вироблених торфових родовищ тощо.

Найбільш швидким засобом інтеграції ДК «Укрторф» України в професійний міжнародний інформаційний простір є створення оновленого Українського Торфового Товариства (ДК «Укрторф» може стати його співзасновником) і поновлення його членства в Міжнародному Торфовому Товаристві (International Peat Society – IPS). Участь у Міжнародних конгресах IPS, конференціях та інших форумах сприятиме налагодженню ділових контактів та отриманню інформації з питань, що цікавлять.

8. Реформування системи управління галуззю та удосконалення системи її підтримки з боку держави

Джерелом фінансування нових потужностей до 1990 року були централізовані капітальні вкладення, для чого в собівартості торфОВОЇ продукції закладалася розрахована за спеціальною методикою ставка відрахувань в централізований фонд. Таким чином, нові потужності на заміну вироблених щорічно вводилися за рахунок централізованих коштів.

Через скасування раніше діючої системи і нестачу власних коштів підприємств для підготовки нових виробничих площ та інших цілей відбулося падіння виробничих потужностей торфозаводів та галузі в цілому. Отримання банківських кредитів обмежується декількома факторами. Один з них – високі

процентні ставки за кредити вітчизняних банків, що, при обмеженні рівня рентабельності виробництва торфобрикету, робить повернення кредиту проблематичним. Другий фактор – мала оборотність коштів через сезонність видобування торфу (травень-вересень) та сезонність активного збуту брикету (осінь-середина зими), через що вкладені навесні кошти можуть повернутися лише через півроку.

Для диверсифікації економічної діяльності підприємств ДК «Укрторф» передбачається розробити за погодженням місцевих органів виконавчої влади та комунального господарства окрему перспективну програму з переведення малопотужних опалювальних котелень на місцеве дешеве торфове чи торфо-деревне паливо, скоротивши водночас споживання дорогого природного газу, що свою чергу буде сприяти значному поповненню місцевих бюджетів та створенню нових робочих місць.

Для здійснення цільової програми з нарощування виробничих потужностей з видобування та переробки торфу, освоєння нових видів торфової продукції для палива та добрив, технічного переоснащення торфового виробництва новими зразками устаткування вітчизняного та зарубіжного виробництва, передбачити у Держбюджеті на 2018-2020 рр. щорічне виділення державних інвестицій цільовим призначенням для розвитку та технологічного переоснащення торфової промисловості в сумі 50-100 млн. грн. на рік.

8.1. Основні напрямки реформування і комерціалізації галузі

Реформування форми власності

У зв'язку із розташуванням більшості підприємств торфової галузі в районах посиленого радіоактивного забруднення, їх низькою інвестиційною привабливістю, знаходженням у сільській місцевості, важким фінансовим станом більшості з них, підприємства торфової галузі знаходяться в державній власності, але можуть бути корпоративізовані. Як показала практика останніх років, завдяки тільки державній підтримці торфова промисловість пододала кризу, зберегла значний технічний потенціал, стабілізувала ринок торфового палива та торфодобрив і не допустила незворотного руйнування промислового торфового виробництва майже у всіх торфодобувних областях України.

Реформування структури управління галуззю

Світова практика організації промислового видобування торфу (Фінляндія, Ірландія) показує, що провідні фірми з торфовидобутку ("ВАПО" (VARO OY) – Фінляндія? "Борд на Мона" (Bord na Móna) - Ірландія) є акціонерними компаніями з переважанням державного капіталу, хоча в Фінляндії, наприклад, паралельно функціонують також підприємницькі торфодобувні компанії.

З врахуванням світового досвіду в Україні доцільно на базі Державного концерну "Укрторф" створити Національну торфодобувну компанію, майно якої певний час має перебувати в державній власності, потім, по мірі підвищення рівня рентабельності і прибутковості та привабливості галузі, провести корпоратизацію підприємств торфової промисловості та створити

Національну акціонерну торфову компанію із залученням капіталів інвестора, але контрольний пакет акцій залишити в державній власності.

Це не виключає створення за обласним принципом окремих малопотужних торфодобувних та торфопереробних підприємств з приватним капіталом, що створювало б відповідне конкурентне середовище.

Удосконалення системи державної підтримки торфової промисловості

З урахуванням виснаженості сировинних баз діючих торфобрикетних заводів, потреби у значних капіталовкладеннях на підготовку торфових родовищ до експлуатації та на оновлення фізично зношених та морально застарілих основних фондів, галузь на етапі відновлення поки що потребує збільшення державної підтримки у найближчій перспективі (до 2020 р.) з поступовим її зменшенням у подальшому після стабілізації роботи галузі..

Виведення економіки підприємств торфової галузі з кризового стану за допомогою державної підтримки зробить їх підприємства привабливими для інвесторів, що призведе до поступового зменшення державних інвестицій в розвиток галузі при одночасному збільшенні частки приватного капіталу.

Врегулювання формування цін на торфову продукцію за законами ринку

Діюча на сьогодні система регулювання цін на торфове паливо, обмеження рівня рентабельності призводять до зменшення прибутковості або й до збитковості його виробництва. При сезонності споживання торфового палива встановлення фіксованої річної ціни на нього не дає змоги підприємствам регулювати ціну на нього з метою вирівнювання неритмічності його збуту, тобто збільшувати ціну в періоди масового попиту та зменшувати у разі його падіння. У зв'язку з цим назріла необхідність надати підприємствам самостійність у встановленні договірних цін в залежності від збуту.

Заслуговує на увагу також досвід країн Євросоюзу, в яких базою для обчислення ціни будь-якого палива є ціна одиниці теплової енергії (нижчої теплоти згорання, МДж) за мінусом затрат на утилізацію зольного залишку від спалювання палива. При впровадженні такої системи ціноутворення торфіві палива стали би високорентабельними через відносно невисоку собівартість, а виробник зацікавлений випускати оптимально висушений торфобрикет (або паливний торф) з мінімальним вмістом золи.

Дотримання галуззю головних принципів державної соціальної політики

Державна соціальна політика в торфівій галузі передбачає збереження належного співвідношення між рівнем заробітної плати працівників галузі та прожитковим мінімумом, погашення заборгованості та своєчасну виплату заробітної плати, забезпеченні соціального захисту працівників, які вивільняються у зв'язку з ліквідації торфодобувних підприємств після повного вичерпання запасів торфу, сприяння створенню нових робочих місць, підвищення рівня пенсійного забезпечення працівників торфової галузі.

8.2. Механізми реалізації концепції

При запланованих прогнозних обсягах видобутку торфу, що наближатимуться до біосферно сумісних, торфові ресурси України дозволяють ще протягом століть добувати торф для палива та добрив без суттєвого порушення екологічної рівноваги при умові, що переважаючим видом рекультивації вироблених торфовищ буде їх реабілітація та ренатуралізація.

Концепція не має на меті досягнення раніше досягнутих обсягів видобутку торфу в 20-23 млн. на рік та повернутись до намагань масово перетворювати вироблені торфовища в сільгоспугіддя. Це економічно недоцільно, негативно впливатиме на екологію та призведе до повного вичерпання запасів торфу в Україні протягом 40-50 років.

Потребує перегляду низка законодавчих актів стосовно використання покладів торфу та земельних ділянок, на яких ведеться видобуток торфу промисловим способом (діючий Кодекс України про надра, Земельний Кодекс України, Закон України "Про плату за землю", «Порядок проведення продажу дозволів (ліцензій) на користування надрами» та інші нормативні акти) з залученням фахівців торфової галузі.

Необґрунтовані перепони з надро- та землекористування, які витікають з вищевказаних законодавчих актів, гальмують промисловий видобуток торфу в Україні і можуть призвести до його повного занепаду.

З метою подолання кризових явищ в економіці підприємств торфової галузі та забезпечення їхнього ефективного функціонування в ринкових умовах просити Кабінет Міністрів України:

1. Запропонувати облдержадміністраціям торфодобувних областей розглянути стан використання наявних потужностей з виробництва торфового палива (торфобрикетів, кускового торфу) та забезпечити споживання в області місцевого торфового палива в обсягах можливого виробництва. Розробити конкретний план з часткового переведення малопотужних котелень на дешеве торфове паливо замість споживання природного газу або вугілля.

2. Доручити Мінагрополітики, Держагенству земельних ресурсів, Мінекології, Держагнеству водних ресурсів, Державному лісовому агентству, Міненерговугілля та облдержадміністраціям провести інвентаризацію стану використання торфових родовищ в Україні, звернути належну увагу осушеним торфовищам, які є із року в рік загрозою виникнення торфових пожеж. Надати пропозиції щодо використання частини цих торфовищ для видобування торфу на паливо та добрива. Розглянути за участю цих Міністерств та відомств пропозиції Міненерговугілля щодо внесення змін в Статтю 150 Земельного Кодексу України стосовно необґрунтованого віднесення всіх торфовищ до особливо цінних земель та спрощення порядку з надання дозволів на земельне та надрокористування у відповідності з чинним законодавством.

**Генеральний директор
Державного концерну «Укрторф»**

А. Озерчук